

Zsivity Tímea

Tűzzel játszanak a koszovói kampányban

A koszovói hatóságok augusztus 30-án bezártak, és blokád alá vettek öt észak-koszovói szerb intézményt. Pristina lépését a nemzetközi közösség egyoldalúnak és koordinálatlannak minősítette, valamint súlyos biztonsági kockázatként értékelte.¹

A koszovói rendőrség múlt héten zárlat alá vette mindazokat a létesítményeket, amelyekben a helyi szerb kisebbség intézményei működtek, beleértve a járási közigazgatási hivatalokat, a Nyugdíjbiztosítási Alap, a Kosovska Mitrovica-i közigazgatási körzet, a Szociális Központ, a Koszovó-ügyi iroda és a Kommunális Közvállalat épületeit.² Elbert Krasniqi koszovói helyi önkormányzati miniszter kijelentette: céljuk a koszovóival párhuzamos szerb intézmények felszámolása.³ A koszovói rendőrség északi régióért felelős igazgatóhelyettese megerősítette, hogy a különleges egységek négy szerb többségű északi településen hajtottak végre akciót.⁴ Miloš Vučević szerb miniszterelnök sürgős és határozott reakciót kért a nemzetközi közösségtől.⁵

Aleksandar Vučić szerb elnök a Prágában megrendezett GLOBSEC-fórumon kijelentette: számít a NATO-ra az észak-koszovói szerbek védelmét illetően.⁶ Hozzátette: „megnyugtató, hogy a KFOR-egységek az Ibar folyó feletti hídon megerősítették jelenlétüket.”⁷ Véleménye szerint Albin Kurti koszovói miniszterelnök terve, miszerint megnyitja a hidat a járműforgalom számára, kizárólag a szerb nép provokációját szolgálja.⁸ A Kvinta-országok – az Amerikai Egyesült Államok, Nagy-Britannia, Franciaország, Olaszország és Németország – bejelentették, hogy ők sem támogatják a híd megnyitását.⁹ A KFOR kijelentette,

¹ TELA 2024.

² SZMSZ 2024a.

³ MTI 2024.

⁴ Vlada Kosova potvrdila zatvaranje pet paralelnih srpskih institucija na sjeveru 2024.

⁵ Vlada Kosova potvrdila zatvaranje pet paralelnih srpskih institucija na sjeveru 2024.

⁶ Kosovo Online 2024.

⁷ Vučić zatražio od EU konkretne akcije na Kosovu, a ne samo osudu 2024.

⁸ Vučić zatražio od EU konkretne akcije na Kosovu, a ne samo osudu 2024.

⁹ SAD: Kosovo ugrožava mogućnosti koje smo pomogli da stvori 2024.

hogy a híd megnyitásáról szóló döntést a Pristina és Belgrád közötti párbeszéd keretében, az Európai Unió közvetítésével kell meghozni.¹⁰

Kurti az elmúlt időszakban számos lépést tett a Koszovó területén lévő szerb intézményrendszer felszámolására és az északi, zömében szerbek lakta járások Szerbiáról történő leválasztására. E célt szolgálja többek között a Koszovói Központi Bank (KKB) döntése, amely szerint 2024. február 1-jétől a készpénzes és a fizetési tranzakciók egyetlen pénzneme az euró. Az EU, az USA és a Kvintaországok képviselői akkor arra kérték a koszovói hatóságokat, hogy halasszák el a szerb dinár Koszovó területén történő használatát tiltó határozat végrehajtását, és a Belgrád és Pristina közötti párbeszéd ezen szakaszában kerüljék az egyoldalú, bizonytalan kimenetelű cselekedeteket.¹¹ Kurti közben már a következő évi választásokra készül, ami miatt arra kérte az aggódó feleket, hogy tartsák tiszteletben a KKB mint független intézmény döntését.¹² Ezt követően idén májusban az okozott feszültséget Belgrád és Pristina között, hogy a koszovói rendőrség a szerb dinár fizetőeszközkénti használatát tiltó határozatra hivatkozva zárta be a Posta Takarékbank fiókjait. Az Európai Unió emiatt elmarasztalta Koszovót. Az EU szerint Pristina ezen lépése negatívan befolyásolja az Észak-Koszovóban élő szerb kisebbség életét és a Belgráddal folytatott párbeszédet.¹³ Washington az akciót követően csalódottságának adott hangot. Közleményében úgy fogalmazott: a rendőri fellépést nem egyeztetették a nemzetközi partnerekkel, és alkalmas a feszültségkeltésre.¹⁴

Augusztus 5-én a szerb posta kilenc létesítményébe hatolt be ismét a koszovói rendőrség négy észak-koszovói településen.¹⁵ A hatóság az Elektronikus és Postai Hírközlési Szabályozó Testület (ARKEP) utasítására végzett ellenőrzést az intézményekben.¹⁶ A parancsnok azzal indokolta az akciót, hogy ezek a létesítmények engedély nélkül működnek. Az EU ekkor ismételten figyelmeztette a koszovói hatóságokat, hogy kész szigorítani a Pristinával szembeni büntetőintézkedéseken, amennyiben a továbbiakban is egyoldalúan és koordinálatlanul fog megnyilvánulni.¹⁷

¹⁰ SAD: Kosovo ugrožava mogućnosti koje smo pomogli da stvori 2024.

¹¹ ZSIVITY 2024a.

¹² ZSIVITY 2024a.

¹³ Szabad Európa 2024.

¹⁴ SZMSZ 2024b.

¹⁵ SZMSZ 2024c.

¹⁶ SZMSZ 2024c.

¹⁷ EU upozorava Kosovo da su spremni na pooštavanje kaznenih mjera 2024d.

Az augusztus 30-i események is élénk nemzetközi reakciókat váltottak ki. James O'Brien, az Egyesült Államok európai és eurázsiai ügyekért felelős külügyminiszter-helyettese felszólította Albin Kurti koszovói miniszterelnököt, hogy súlyos következményekkel járó döntéseit megelőzően egyeztessen nemzetközi partnereivel, és hagyjon fel az együttműködésüket negatívan befolyásoló akciókkal.¹⁸ Az ügy kapcsán megszólalt Jörn Rohde, Németország pristinai nagykövete is. Kijelentette, hogy csatlakoznak az Egyesült Államok nagykövetségéhez: „aggó dalmukat és csalódottságukat fejezik ki az összehangolatlan lépések miatt.”¹⁹ Olivier Guérot, Franciaország koszovói nagykövete szerint az olyan cselekedetek, amelyek káros hatással vannak egy közösség tagjaira, „jelen esetben a szerb közösségre, nem üdvözlendő”, valamint ő is kihangsúlyozta, hogy az egyoldalú akciók nem hoznak tartós megoldást.²⁰ Charles Kupchan, az Egyesült Államok Nemzetbiztonsági Tanácsának korábbi európai ügyekért felelős igazgatója úgy véli, hogy az északi részen végrehajtott manőverek Kurtit szolgálják, nem Koszovót.²¹ Vjosa Osmani koszovói államfő augusztus közepén 2025. február 9-ére írta ki a parlamenti választásokat.²² Kurti most eredményeket kíván felmutatni a koszovói albán szavazóknak, és megpróbálja a központi kormányzat felügyelete alá vonni a szerbek lakta északi járásokat. Kurti ellenzi a szerb önkormányzatiság megerősítését, nem támogatja a Szerb Községek Közösségének megalakítását, amely az egyik alapfeltétele a szerb–koszovói viszony normalizálásáról szóló úgynevezett ohridi megállapodásnak.²³ Ezek a belpolitikai gesztusok több szavazót hozhatnak számára a jövő évi választásokon, de hosszú távon nézve megpecsételi a Belgrád–Pristina-párbeszéd sorsát és ezzel együtt Koszovó EU-integrációját, valamint negatív hatással lehet az EU által nyújtott támogatásokhoz való hozzáférésre is. Fontos kiemelni, hogy a Nyugat-balkáni Reform- és Növekedéstámogató Eszközhöz történő hozzáférést Szerbia és Koszovó esetében a kapcsolatuk normalizálására tett erőfeszítéseiktől, a konstruktív párbeszéd folytatásától és az eddigi megállapodásokba foglaltak maradéktalan végrehajtásától tették függővé.²⁴ Ha ezeknek a kritériumoknak nem tesznek eleget, akkor nem részesülnek az Eszköz által nyújtott anyagi juttatásokból. Ebből következik, hogy Szerbia és Koszovó számára egyaránt kulcsfontosságú, hogy egyensúlyt

¹⁸ O'Brien: Kurti da zaustavi nekoordinirane akcije koje negativno utječu na naše partnerstvo 2024.

¹⁹ O'Brien: Kurti da zaustavi nekoordinirane akcije koje negativno utječu na naše partnerstvo 2024.

²⁰ O'Brien: Kurti da zaustavi nekoordinirane akcije koje negativno utječu na naše partnerstvo 2024.

²¹ TELA 2024.

²² VARGA 2024.

²³ European Commission Directorate-General for Neighbourhood and Enlargement Negotiations 2023.

²⁴ ZSIVITY 2024b.

teremtsenek a szuverenitás és a politikai és törvényes jogok gyakorlása között, kapcsolatuk normalizálása, valamint az EU-hoz való csatlakozásuk érdekében.

2024. szeptember 6.

Felhasznált irodalom

- EU upozorava Kosovo da su spremni na pooštavanje kaznenih mjera (2024). *Radio Slobodna Evropa*, 2024. augusztus 8. Online: www.slobodnaevropa.org/a/eu-upozorava-kosovo-da-su-spremni-na-poo%C5%A1travanje-kaznenih-mjera/33070801.html
- European Commission Directorate-General for Neighbourhood and Enlargement Negotiations (2023): *Commission Staff Working Document, Kosovo 2023 Report*. SWD/2023/692 final. Online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=SWD:2023:692:FIN>
- Kosovo Online (2024): Panel "Pridruživanje Zapadnog Balkana EU"; Vučić: Računamo na Nato da zaštiti Srbe na severu Kosova. *Kosovo Online*, 2024. augusztus 31. Online: www.kosovo-online.com/vesti/politika/uzivo-panel-pridruzivanje-zapadnog-balkana-eu-u-okviru-glob-sec-foruma-u-pragu-31-8
- MTI (2024): Felvonultak a páncélosok: új konfliktus robbant ki a szomszédban. *Mandiner.hu*, 2024. augusztus 31. Online: <https://mandiner.hu/kulfold/2024/08/felvonultak-a-pancel-osok-uj-konfliktus-robbant-ki-a-szomszedban>
- O'Brien: Kurti da zaustavi nekoordinirane akcije koje negativno utječu na naše partnerstvo (2024). *Radio Slobodna Evropa*, 2024. augusztus 31. Online: www.slobodnaevropa.org/a/obrien-kosovo-srbija-kurti/33100633.html
- SAD: Kosovo ugrožava mogućnosti koje smo pomogli da stvori (2024). *Radio Slobodna Evropa*, 2024. augusztus 8. Online: www.slobodnaevropa.org/a/matthew-miller-state-department-kosovo-/33070147.html
- Szabad Európa (2024): Az EU megróttta Koszovót, amiért szerb bankfiókokat zárt be. *Szabad Európa*, 2024. május 21. Online: www.szabadeuropa.hu/a/az-eu-megrotta-koszovot-ami-ert-szerb-bankfiokokat-zart-be/32957680.html
- SZMSZ (2024a): A koszovói rendőrség beköltözött az eddig szerbek által használt köztérményekbe. *SZMSZ (Szabad Magyar Szó)*, 2024. szeptember 3. Online: <https://szmsz.press/2024/09/03/a-koszovoi-rendorseg-bekoltozott-az-eddig-szerbek-altal-hasznalt-kozintezmenyekbe/>
- SZMSZ (2024b): Vučević: Újabb akció a koszovói szerbek megfélemlítésére. *SZMSZ (Szabad Magyar Szó)*, 2024. augusztus 31. Online: <https://szmsz.press/2024/08/31/vucevic-ujabb-akcio-a-koszovoi-szerbek-megfelemlitesere/>
- SZMSZ (2024c): A koszovói rendőrség behatolt a Szerb Posta épületeibe. *SZMSZ (Szabad Magyar Szó)*, 2024. augusztus 5. Online: <https://szmsz.press/2024/08/05/a-koszovoi-rendorseg-behatolt-a-szerb-posta-epuleteibe/>
- TELA, Valona (2024): Kupchan: Manevri na sjeveru zemlje služe Kurtiju, ne Kosovu. *Radio Slobodna Evropa*, 2024. szeptember 2. Online: www.slobodnaevropa.org/a/kupchan-kurti-zatvaranje-parallelne-institucije-kosovo-srbija/33102530.html
- VARGA Szilveszter (2024): Koszovó felszámolja a szerb intézményeket, miközben „Egyesítő Sándor” Boszniában portyázik. *BALK Magazin*, 2024. szeptember 2. Online: <https://balk.hu/2024/09/02/koszovo-szerb-intezmenyek-belgrad/>

Tűzzel játszanak a koszovói kampányban

- Vlada Kosova potvrdila zatvaranje pet paralelnih srpskih institucija na sjeveru (2024). *Radio Slobodna Evropa*, 2024. augusztus 30. Online: www.slobodnaevropa.org/a/kosovo-zatvorilo-pet-paralelnih-opstina/33100045.html
- Vučić zatražio od EU konkretne akcije na Kosovu, a ne samo osudu (2024). *Radio Slobodna Evropa*, 2024. augusztus 31. Online: www.slobodnaevropa.org/a/vucic-lajcak-kosovo-paralelne-institucije/33100688.html
- Zsivity Tímea (2024a): Koszovói szkander a pénzforgalomban. *Ludovika.hu*, 2024. január 31. Online: www.ludovika.hu/blogok/ot-perc-europa-blog/2024/01/31/koszovoi-szkander-a-penzforgalomban/
- Zsivity Tímea (2024b): Európai támogatások: kockázatokkal és mellékhatásokkal. *Ludovika.hu*, 2024. február 27. Online: www.ludovika.hu/blogok/ot-perc-europa-blog/2024/02/27/europai-tamogatasok-kockazatokkal-es-mellekhatasokkal/